

Конспекти уроків

Державний професійно-технічний навчальний заклад
«СВПУ будівництва і дизайну»

Парфюмерія

Розробила викладач

Шерстюк А.І.

Суми, 2016

УПОРЯДНИК

Шерстюк Анна Ігорівна – викладач предметів професійно-теоретичної підготовки з професії перукар ДПТНЗ «СВПУ будівництва і дизайну»

Навчальний посібник «Парфюмерія» містить теоретичний матеріал, схематичні зображення, основні поняття та малюнки з теми.

Рекомендований для використання на уроках перукарської справи та на виробничому навчанні.

ЗМІСТ

1.Пахучі речовини	5
2.Духи	11
3.Одеколони	14
4.Туалетна вода	15
5.Структура аромату	16
6. Вимоги до якості парфумерних товарів	16

Пахучі речовини рослинного і тваринного походження, синтетичні.

Пахучі речовини тваринного походження

до

Амбра – воскоподібна пахуча речовина, що виділяється з кишечника кашалота. Вона плаває в морі або ж прибивається хвилями азійських і африканських берегів.

Жирна воскоподібна маса сіро-зеленого кольору, що добувається з травного тракту кашалотів і що складається на 80% з холестерину. Амбру знаходять також у вигляді шматків, плаваючих на поверхні моря біля тропіків.

У парфюмерії застосовується настій амбри, здатний фіксувати запах.

*Його різновидом є – **амброксид** – один із найважливіших компонентів натуральної сірої амбри. Кристалічна маса з сильним амбровим запахом і легким деревним відтінком. Використовується в парфюмерних композиціях і ароматах вищих сортів.*

Мускус – дуже пахучий продукт виділення спеціальних залоз мускусних тварин. Розрізняють декілька його сортів:

- тонкінський мускус (китайський або тибетський);
- савно-мускус (вивозять з Китаю);
- кабартинський мускус (сибірський).

Це зерниста речовина темно-коричневого кольору, яку отримують з висушених залоз внутрішньої секреції мускусного оленя – кабарги.

Цибет, або цибетін – також продукт тваринної секреції, білого або жовтого кольору, мазеподібної густоти, має запах мускусу.

Бібергейл (бобровий струмінь) – продукт секреції бобра обох статей, має специфічний дигтярний запах.

Пахучі речовини тваринного походження застосовуються в парфюмерії у вигляді настоїв.

Значення їх дуже важливе:

- ушляхетнюють і збагачують запахи;
- збільшують час сприйняття їх;
- встановлюють гармонію між запахами духів і шкіри людини.

Пахучі речовини рослинного походження

Ефірні масла

Ефірні масла – це легколетучі маслянисті рідини, що добуваються із квітів (тройнди, жасміну та ін.), квіткових бруньок (гвоздики), плодів (анісу), шкірки плодів (лимона, апельсина), листя (м'яти), деревини (сандалового дерева) та ін.

Ефірні масла отримують зі свіжих або висушених ефіромасляних рослин шляхом перегонки водяними парами (наприклад, рожеве, геранієве, м'ятне та ін.), шляхом вичавлювання їх з шкірки (цитрусове), шляхом екстракції за допомогою летких розчинників.

Екстрактні масла

Екстрактні масла вважаються найбільш якісними і застосовуються для виготовлення духів вищого сорта:

- **абсолю**, або **абсолютне масло** – висококонцентрована натуральна пахуча речовина з сильним і стійким квітковим запахом, що отримується з екстрактних ефірних масел, є в'язкою масою жовто-коричневого або зеленуватого кольору. Містить гексил, гептиловий, коричний спирти, терпінеол, ліналоол, сесквітерпеноїди (каріофілен, кадинен, неролідол та ін.), метилові ефіри евгенолу і ізоевгенолу, а також бензилові ефіри бензойної, саліцилової і антранілової кислоти. Леткими і нелеткими розчинниками з квіткової сировини витягують екстрактне масло, а потім конкрет, з якого шляхом обробки спиртом з подальшим його відгоном отримують абсолю. Застосовується в композиціях вищих сортів парфюмерії;

- **азалії масло** – ефірне масло з верхівкового суцвіття азалії, званим на Кавказі і в Житомирській області жовтим рододендроном;
- **айра масло** – ефірне масло з сухого коріння лепехи болотяної. В'язка рідина жовто-коричневого кольору зі своєрідним пряним запахом. Масло містить б-азарон як основний компонент, а також (Z,Z)-4,7-декадиеналь, ряд сесквітерпеноїдів, які визначають запах лепехового масла. Використовується в парфюмерних композиціях;
- **акації масло** – ефірне масло з квіток дерев. Абсолютне масло акації отримують з конкрету акації. Темно-жовта або коричнева рідина з сильним стійким пряно-трав'янистим запахом. До складу абсолютного масла входять метилсаліцилат, гераніол, фарнезол, бензиловий спирт. Висока ціна конкрету, і тим більше самого абсолютного масла привела до заміни його в парфюмерії на композиції з недорогих синтетичних запашних речовин;
- **альдегід анісовий, або обепин, пара-метоксибензальдегід** – рідина з приємним запахом мімози, глоду (ягода). Міститься в анісовому, фенхельному і багатьох інших ефірних маслах. Найчастіше анісовий альдегід отримують окисленням метилового ефіру пари-крезолу. Добрі результати дає спосіб метилування пара-гідроксибензальдегіду. Використовується в багатьох парфюмерних композиціях і ароматах при дозуванні до 5%;
- **альдегід децил, або деканаль** рідина з сильним альдегідним запахом, при розбавленні виявляються ноти апельсинової кірки. Міститься в цитрусових, хвойних і багатьох квіткових ефірних маслах. Отримують дегідруванням спирту децилу на

спеціальних каталізаторах. Використовується в малих дозах (до 2%) в парфюмерних композиціях і ароматах різного призначення;

- **ацетат спирту листя**, або **цис-3-гексенилацетат** – рідина з дуже сильним запахом свіжоскошеної трави, листя, недостиглих фруктів. Отримують ацетилюванням цис-3-гексенола;
- **пара-ацетиланизол**, або **пара-метоксиацетофенон** – кетон, продукт взаємодії оцтової кислоти і анізолу. Кристалічна маса з сильним стіким запахом сіна і квітковими нотами мімози, глоду. Компонент ефірних масел. Використовується в парфюмерних композиціях.

Смоли

Смолисті речовини – бензойна смола (з дерев сімейства стираксових), ладан (з віток чагарника цистус), стиракс (з надрізаного молодого дерева – ликвидамбра) та інші являють собою виділення з надрізів деяких дерев, що ростуть в районах з жарким кліматом.

Бальзами

Бальзами – це напіврідкі речовини – розчини деревних смол в ефірних маслах. Найбільше вживання має **толуанський бальзам**, що має ванільний запах.

Смоли і бальзами коштовні не лише тим, що мають свій власний запах, але і тим, що є відмінними фіксаторами, що підвищує стійкість запаху духів.

Суха рослинна сировина для настоїв

Суха рослинна сировина – це висушені пахучі частини рослин (насіння, кора та ін.), вживані у вигляді спиртних настоїв. Вони є кошовною складовою частиною духів, оскільки володіють повним і стійким запахом.

Синтетичні пахучі речовини

Це продукти хімічної переробки нафти, кам'яного вугілля, деревини і ефірних масел, з яких виділяють окремі складові частини і переробляють в пахучі речовини. Синтетичні пахучі речовини можуть мати не лише запахи, відповідні запаху квітів або свіжіше за зелень, але і такі, які не зустрічаються в природі, завдяки чому можливе створення духів з різними фантазійними запахами.

ДУХИ

Духи – спиртові чи водно-спиртові, суміші пахучих речовин і настоїв з приємним запахом (5-15% композиції і 80-90% спирту).

За характером запаху духи поділяються на:

- **квіткові** – представляють собою запах будь-якої квітки або суцвіття, але запах духів в порівнянні з квіткою більш виражений;
- **фантазійні** – запах, який в природі не існує і їх замінюють хімічними есенсіями;
- **квітково-фантазійні** – букет із різних квітів.

Компонування – мистецтво гармонійного поєднання пахучих речовин.

Композиції – отримані продукти у вигляді концентрованих сумішей пахучих речовин. Композиції використовують або у вигляді розчинів (духи, одеколони, туалетні води), або як добавки до різних засобів (до мил, порошкоподібних, жирових і т.і.) для надання їм приємного запаху.

Духи бувають такої консистенції:

- рідкі;
- тверді;
- сухі порошкоподібні чи в листочках (саше) – для ароматизації білизни;
- мазеподібні.

Духи поділяються за типом запаху на:

- теплі;
- свіжі;
- солодкі;
- холодні.

- **ШИПРОВИЙ** – здебільшого жін. аромат дубового моху, лабданума (смола, що має запах шкіри), бергамоту і пачулі.

- **ЦИТРУСОВИЙ** – переважають чол. аромати (бергамот, лимон, лайм, мандарин, апельсин, грейпфрут і т.і.).

- **КВІТКОВИЙ** - жасмін, гарденія, мандарин, фрис, троянда, фіалка, бузок, конвалія, нарцис, тубероза, сандалове дерево, мускус, абрикос.

- **ФУЖЕРНИЙ** – здебільшого чол. аромати (лаванда, дубовий мох, кумарин і бергамот в поєднанні з деревесними нотами).

- **ФРУКТОВИЙ** або **КВІТКОВО-ФРУКТОВИЙ** – квіти та яблуко, абрикос, мандарин, ананас, папайя, персики, грейпфрут, слива, кавун, диня або ожина, малина, суниця.

- **АЛЬДЕГІДНИЙ** – синтетично виготовлений аромат.

- **МОРСЬКИЙ** - включають в себе ноти води, озону, кавуна, винограду, огірка, лілії або жимолості. Частіше використовуються як акцент, щоб оживити квіткові, східні і деревесні аромати.

- **АМБРОВИЙ** – переважно жін. аромат. Це солодкі, часто пряні аромати, де домінують амбра, мускус, ваніль, спеції, екзотичні квіти. Це тип так званих вечірніх (зимових) ароматів, бо духи цієї категорії сильні, важкі.

- **ШКІРНИЙ** – переважно чол. Аромат. Близький до шипрових. Звучить сухими нотами диму, спаленого дерева та тютюну.

- **ДЕРЕВИННИЙ** – переважно чол. Аромат. сандалового дерева, рожевого куща, кедр, пачулі і ветівера, мірта, мускус і блакитний ірис.

ГРУПИ ДУХІВ

Група екстра – духи з оригінальним, приємним запахом, які вміщують від 10-50% композиції.

Група А – схожі за своїми властивостями до екстри, але відрізняються флаконом (він не такий оригінальний) і упаковкою.

Група Б – духи середньої якості з приємним запахом, які вміщують 5% композиції і не більше 10% води.

Група В – духи, які вміщують не менше 5% композиції і не більше 10% води.

СТІЙКІСТЬ ДУХІВ

Стійкість запаху – тривалість збереження запаху характерного для індивідуальної пахучої речовини чи суміші пахучих речовин.

Група екстра – не менше 50 годин фантазійні запахи і 40 годин квіткові.

Група А – 30 годин.

Група Б, В – не менше 20 годин.

ІНТЕНСИВНІСТЬ ЗАПАХУ

Інтенсивність запаху – сила запаху індивідуальних речовин при випаровуванні (із смужки паперу, тканини).

Плоттер – *полоска спеціального пористого паперу, склад якого дає можливість найбільш повно розкрити багатогранність парфюма.*

По силі запаху поділяються на:

- **довга хвиля** – духи, які володіють сильним запахом, який відчувається на великій відстані;
- **коротка хвиля** – духи з несильним запахом, коли він відчувається в безпосередній близькості.

ОДЕКОЛОНИ

Одеколони – розчин з приємним запахом парфюмерних композицій сумішей пахучих речовин (від 3-5% композиції і 70% спирту).

ГРУПИ ОДЕКОЛОНІВ

Група Б – освіжаючо-гігієнічні одеколони;

Група А, екстра – ароматичні одеколони.

Група екстра – одеколони вищої якості з приємним ароматом. Вони вміщують від

5% композиції і 80% спирту.

Група А – одеколони з кріпким запахом, які вміщують 3-5% композиції і не менше 80% спирту.

Група Б – одеколони з приємним запахом, які вміщують від 3-4% композиції і 70% спирту.

Група В – одеколони, які вміщують 2-3% композиції і 60% спирту.

СТІЙКІСТЬ ЗАПАХУ ОДЕКОЛОНІВ

Група А, екстра – не менше 24 години

Група Б, В – не менше 15 годин.

Одеколони за кольором поділяються на **фарбовані** і **не фарбовані**.

ТУАЛЕТНА ВОДА

Туалетна вода – водно-спиртовий розчин, який містить 1-5% композиції і 50% спирту.

Туалетна вода («полегшений денний аромат») протримається на шкірі лише пару годин.

Флакон з туалетною водою краще носити з собою, щоб час від часу підтримувати ароматні ауру.

Головна перевага туалетної води – доступна ціна за рахунок слабкого вмісту пахучих речовин і різноманітність форматів (30, 50, 75, 100 мл).

Як правило, туалетні води вміщують мінімум мускуса, амбри, альдегідів (синтетичні емульсії), тому мають нестійкий свіжий, фруктовий чи квітковий аромати.

СТРУКТУРА АРОМАТУ

Умовно аромат можна поділити на:

- верхні ноти;
- середні ноти;
- нижні ноти.

Відкривши флакон ми вдихаємо **верхні ноти**. Вони тримаються не більше хвилини і дають можливість відчутти його характер – різкий, фруктовий, свіжий, солодкий, мускусний і т.і.

Середні ноти проявляються під впливом тепла тіла і оточуючого середовища: температури повітря, вологості. М'які аромати квітів, дровисини, трав і т.і. В загальній симфонії аромата вони починають проявлятися в середньому через пів години після нанесення і тримається 6-7 годин взаємності від концентрації парфюма.

Нижні ноти – основа аромата. Спеції, смоли, мох, мускус, амбра фіксують парфюм на шкірі протягом 12-20 годин, «зв'язуючи» пахучі речовини з хімічними виділеннями її залоз на молекулярному рівні.

ВИМОГИ ДО ЯКОСТІ ПАРФЮМЕРНИХ ТОВАРІВ

- зовнішній вигляд повинен бути однорідним і прозорим;
- не мати осаду при температурі до -5°C . При температурі нижче -5°C можливе помутніння, але повинне зникнути при підвищенні температури⁴
- повинні мати відповідний контрольному зразку колір і запах;
- стійкість запаху повинна відповідати кожній групі духів, одеколонів і туалетних вод.

